

STATUL. NOȚIUNE, DEFINIȚIE, CARACTERE JURIDICE

Autori:

Vasile – Sorin Curpăn

Vasile Curpăn

Cosmin – Ștefan Burleanu

Emilia Mitrofan

Ca și Dreptul, de altfel, **Statul** a constituit și constituie o preocupare constantă a oamenilor de știință social-umaniști. Filosofi, politologi, sociologi și juriști au încercat să clasifice sensurile acestei noțiuni și să-i determine, în concret, conținutul.

Despre politică și despre Stat se discută în viața curentă în toate mediile sociale.

Statul reprezintă înaintea de toate **o instituție politico-juridică**.

În limbajul tehnic-juridic noțiunea de instituție se utilizează în două accepțiuni:

- pentru a desemna un ansamblu de norme sociale de conduită care presupun un obiect precum și funcții identice.

- pentru a determina o categorie de autoritate publică concretizată într-o organizație (de exemplu: o judecătorie; o curte de apel; guvernul, etc.).

Desigur, statul ca instituție juridică privește această ultimă accepțiune a noțiunii.

Pretutindeni și constant **Statul** ființează cu scopul îndeplinirii unor funcții.

*. **Funcția legislativă** – are ca obiect elaborarea de norme juridice, cu aplicarea generală și obligatorie, norme susceptibile de a fi sancționate prin forță coercitivă etatică.

*. **Funcția executivă** – se referă la organizarea și desfășurarea serviciilor publice. Această funcție etatică asigură organizarea aplicării legilor adoptate de puterea legislativă.

*. **Funcția jurisdicțională** – asigură soluționarea, pe baza procedurilor prestabilite, a litigiilor ivite între subiectele de drept (persoane fizice și persoane juridice) atunci când se pretinde că ordine de drept a fost încălcată sau că drepturile subiective au fost nerecunoscute.

Încă din antichitate **Statul** a îndeplinit și alte funcții legate de conservarea ființei sale. Astfel: funcția de apărare, funcția de menținere a liniștii și ordinii interne au constituit dintotdeauna apanajul puterii etatice.

Pe măsura dezvoltării social-economice, începând cu epoca modernă, **Statul** și-a asumat și alte funcții de natură a ridica și îmbunătăți starea materială și spirituală a populației. Au apărut funcții noi cum ar fi: funcția de ocrotire a familiei și a sănătății publice; de protejare a persoanelor fizice defavorizate; de asigurare și garantare a dreptului la educație și la cultură; de asigurare a unui mediu sănătos, etc.

Statului i s-au dat multiple definiții fiind considerat „acoperișul juridic al unui fenomen sociologic” ori „societatea politică care acoperă societatea civilă”.

Apreciem că **Statul constituie o instituție care se fundamentează pe o populație, așezată pe un teritoriu delimitat, și care este aptă de a se organiza în vederea exercitării funcțiilor legislative, executive și judecătorească prin intermediul autorităților publice legal investite.**

Noțiunea de **Stat** este utilizată în doctrina juridică constituțională în două accepțiuni:

*. În sens larg prin care înțelegem o societate structurată având o conducere proprie;

*. În sens restrâns care se manifestă sub forma sistemului de organe care asigură conducerea politică a societății având și monopol asupra creării și aplicării normelor juridice.

Statul își determină propria competență. În doctrină s-a afirmat că determinarea exclusivă și unică a competenței autorităților etatice, fără intervenția unei autorități superioare ori supranaturale, constituie o caracteristică a **suveranității etatice**.

Statul, manifestat și concretizat prin puterile care îl compun, prezintă o serie de caractere juridice (sau trăsături caracteristice) distincte:

*. **Puterea publică**, prin intermediul căreia se exteriorizează voința Statului este o **putere politică**.

Aceasta deoarece societatea politică sau mai precis guvernarea edictează normele juridice impersonale și general – obligatorii, având în vedere programul de guvernare al partidului sau alianței politice câștigătoare în alegeri. Firesc, beneficiarii normelor care oglindesc voința politică sunt cetățenii, deci societatea civilă în ansamblul ei.

*. **Statul dispune de forță materială de constrângere**.

Autoritățile etatice dispun de forța materială de constrângere care este o putere, prin natura sa, superioară tuturor celorlalte puteri manifestate de teritoriul statului.

Dacă Statul nu ar beneficia de forța coercitivă Dreptul pozitiv (obiectiv) ar fi lipsit de eficiență iar societatea s-ar prăbuși în haos și în anarhie.

Forța coercitivă etatică este superioară oricărei puteri aflate pe teritoriul statului deoarece derivă, în mod direct, din supremația de stat care constituie o componentă a suveranității (este latura internă a suveranității etatice).

Cu toate că atribuțiile statului se exercită prin intermediul celor trei puteri constituite (legislativă, executivă și judecătorească), forța materială de constrângere rămâne un monopol al Statului. Datorită acestui fapt forța de constrângere se impune – ab institutio – în raport cu alte puteri constituite în interiorul statului.

*. **Forța de constrângere etatică este unică** deși, în mod concret, puterea de stat se exercită prin intermediul a trei categorii de autorități publice.

Nu se poate concepe existența mai multor forțe materiale de constrângere întrucât acestea ar implica existența unei pluralități de puteri în stat. Statul se manifestă prin puterea legislativă, executivă și judecătorească, toate având în ansamblu, puterea unică în stat.

Manifestarea unei alte puteri, a altui stat, fără consimțământul sau acordul statului în cauză, determină știrbirea suveranității urmată fie de concretizarea unei stări de dependență între state, fie de disoluția autorității unui stat ori de dispariția sa din punct de vedere politico-geografic.

*. **Puterea de stat este o putere organizată**.

În mod firesc puterea de stat este o putere organizată datorită funcțiilor speciale pe care **Statul** le îndeplinește. Puterile legislative, puterile executive și puterile judecătorești le revin funcții și sarcini distincte în raport de competențele atribuite în **Stat**.